

Representantforslag 62 S

(2015–2016)

fra stortingsrepresentantene Lene Vågslid, Christian Tynning Bjørnø, Tove Karoline Knutsen, Lise Christoffersen, Sonja Mandt, Stine Renate Håheim, Kari Henriksen og Hadia Tajik

Dokument 8:62 S (2015–2016)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lene Vågslid, Christian Tynning Bjørnø, Tove Karoline Knutsen, Lise Christoffersen, Sonja Mandt, Stine Renate Håheim, Kari Henriksen og Hadia Tajik om nasjonale retningslinjer for barnehusene

Til Stortinget

Bakgrunn

Statens barnehus ble etablert for å gi et godt tilbud og minske belastningen for voldsutsatte barn og personer med utviklingshemning. Statens barnehus skal bidra til at de yngste fornærmede og vitner, deres omsorgspersoner og personer med utviklingshemning møtes med høy faglig kompetanse i trygge og skånsomme omgivelser i forbindelse med avhør i saker om seksuelle overgrep, fysisk vold eller som vitne til vold.

I dag er barnehusene rettslig forankret i straffeprosessloven § 239 f, hvor det fremgår at alle tilrettelagte avhør etter straffeprosessloven § 239 første og tredje ledd skal gjennomføres på barnehusene. I forskrift om avhør av barn og andre særlig sårbare fornærmede og vitner (tilrettelagte avhør) er det i § 5 gitt en beskrivelse av barnehusenes rolle:

«§ 5. Barnehusets rolle

Tas avhøret på et barnehus, jf. straffeprosessloven § 239f, skal ansatte ved barnehuset møte og ivareta vitnet når det kommer til barnehuset. Ansatte ved barnehuset skal også delta i samrådsmøter, formøter og ettermøter og gis anledning til å følge avhøret via videooverføring sammen med de andre som skal følge avhøret på barnehuset.

Tas avhøret et annet sted, avgjør avhørslederen om ansatte fra barnehuset skal gis anledning til å være til stede.

Barnehusets ansatte skal ha barnefaglig kompetanse og kompetanse om psykisk utviklingshemmede og andre med funksjonsnedsettelse. De skal bidra til å gi vitner som avhøres på barnehuset god oppfølging og behandling og til at avhørsleder får et godt grunnlag for sine beslutninger.»

Forskriften beskriver kort at barnehusene skal delta i samrådsmøter, formøter og ettermøter. I tillegg skal de ansatte ha barnefaglig kompetanse, og de skal gi oppfølging og behandling til vitner som avhøres.

Evalueringene av barnehusene fra 2012 og praksis viser at det er store lokale forskjeller mellom barnehusene. Dette gjelder både antall ansatte, faglig kompetanse og arbeidsoppgaver. Den økte sakstilførselen til barnehusene de siste årene har også ført til et stort press på barnehusene, og det er kommet tilbakemeldinger om at barnehusene noen steder er å regne som «avhørsfabrikker». For å sikre forsvarlig fagsammensetning av ansatte, tverrfaglig samarbeid med andre etater, likeverdig oppfølging og behandling (herunder medisinske undersøkelser) og medvirkning fra brukeren er det behov for å etablere et felles nasjonalt regelverk for å sikre kvaliteten ved barnehusene.

I dag er det Politidirektoratet (POD) som driver tilsyn med barnehusene, med utgangspunkt i den institusjonelle forankringen. Dette medfører at det i liten grad gjennomføres tilsyn knyttet til faglig forvarlig behandling og oppfølging.

I Meld. St. 15 (2012–2013) Forebygging og bekjempelse av vold i nære relasjoner, fremgår det på s. 117 at

«regjeringen vil følge opp evalueringen av statens barnehus gjennom å (...), samt å sette ned en arbeidsgruppe som gis i oppdrag å utarbeide felles retningslinjer for driften av barnehusene og å foreta en vurdering av tilsynsbehovet.»

Dette arbeidet ble igangsatt av regjeringen Stoltenberg II, men det ser ikke ut til at arbeidet er fulgt opp av nåværende regjering. Det er ikke utarbeidet felles retningslinjer p.t.

For å sikre barn og andre sårbare vitner et likeverdig og forutsigbart tilbud på landets barnehus er det avgjørende at det kommer på plass et nasjonalt regelverk. Det finnes i dag ti barnehus, og det ellefte vil bli etablert i løpet av året. Det er uheldig dersom hvert enkelt politidistrikt og barnehus skal utvikle egne retningslinjer. Det er da grunn til å anta at tilbudet til barn ulike steder i landet vil kunne bli ulikt, og at kvaliteten man får ved barnehuset vil avhenge av hvor man bor, og i hvor stor grad det satses på barnehuset. Det er også uheldig dersom POD alene skal utvikle retningslinjer. Det at det skal tilbys mer enn avhør ved barnehusene, taler for at et nasjonalt regelverk bør utformes med en bredere tverrfaglig tilnærming, selv om det er bred enighet på Stortinget om at politiet også i fremtiden skal ha ansvar for barnehusene. Et felles regelverk vil også kunne bidra til å styrke det tverrfaglige samarbeidet mellom politiet, barnevern og helsetjenesten, som er viktig for å iva-

reta det enkelte barns behov for oppfølging og behandling.

Forslagsstillerne foreslår at et nasjonalt regelverk bør gis gjennom forskrift eller lov. Et nasjonalt regelverk må komme i tillegg til, og bygge på, forskrift om avhør av barn og andre særlig sårbare fornærmede og vitner (tilrettelagte avhør). Forslagsstillerne vil påpeke at politiet også i fremtiden skal ha ansvaret for barnehusene.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag om et felles nasjonalt regelverk for statens barnehus, eller utarbeide slike regler i forskrifts form. Regelverket skal sikre kvaliteten i tilbudet som gis brukerne og et likeverdig godt tilbud ved de ulike barnehusene. Regelverket må komme i tillegg til, og bygge på, forskrift 24. september 2015 nr. 1098 om avhør av barn og andre særlig sårbare fornærmede og vitner (tilrettelagte avhør). Et nasjonalt regelverk skal sikre god, helhetlig og tverrfaglig oppfølging av brukerne ved barnehuset. Regelverket bør inneholde konkrete kvalitetskrav til gjennomføring av medisinske undersøkelser.

10. mars 2016